

14.8.2015

Julkinen

Ympäristöministeriö

Viite Ympäristöministeriön lausuntopyyntö 8.6.2015 nro YM031:00/2014

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta kansalliseksi pilaantuneiden maa-alueiden riskienhallintaohjelmaksi

Ympäristöministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa luonnoksesta kansalliseksi pilaantuneiden maa-alueiden riskienhallintaohjelmaksi. Ohjelmaa valmistelleen työryhmän tehtävänä on ollut luoda tavoite-tila siitä, miten pilaantuneiden maa-alueiden hallinta ja kunnostus hoidetaan Suomessa. Ohjelmaluonnoksen päämääränä on, että pilaantuneiden maa-alueiden riskit terveydelle ja ympäristölle on poistettu kestäväällä tavalla vuoteen 2040 mennessä. Ohjelma on tarkoitus hyväksyä syksyllä 2015. Valtiovarainministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Kunnilla on merkittävä rooli alueiden käytön suunnittelussa ja alueiden käytön suunnitteluun vaikuttaa osaltaan myös pilaantuneiden maa-alueiden hoitaminen ja käsittely. Tämä kuntien asema toimijana alueiden käytön suunnittelussa on ohjelmaluonnoksessa tunnistettu, mutta siinä ei sen sijaan oteta kantaa siihen, että kunnalla on ympäristönsuojelulain 133 §:n 3 momentin nojalla aina viimesijainen vastuu pilaantuneen maaperän puhdistamisesta, jos pilaantumisen aiheuttajaa ei löydetä tai jos maksuvelvollisuuden asettaminen pilaantumisen aiheuttajalle ei ole enää mahdollista (kadonnut esim. konkurssin tms. kautta, ns. isännätön kohde). Realisoituessaan tämä viimesijainen vastuu tarkoittaa kyseessä olevalle kunnalle usein merkittäviä kustannuksia.

Ohjelmassa tavoitellaan sinänsä hyvin kannatettavalla tavalla myös näiden ns. isännättömien kohteiden puhdistamista. Kyseisten kohteiden selvityksistä ja kunnostamisista todetaan ohjelmaluonnoksessa, että niitä on tarvetta tukea erillisten rahoitusjärjestelmien kautta. Lisäksi luonnoksessa todetaan tavoitteena olevan, että isännättömien kohteiden kunnostaminen rahoitetaan pääosin valtion varoilla, ja että rahoituksen jakamisesta päätetään uudistettavan Valtion jätehuoltotyöjärjestelmän (tuleva Valtion ympäristötyöjärjestelmä) ja öljypilaantuneiden alueiden osalta Öljysuojarahaston (JASKA-hanke) kautta. Taloudellisina panostuksina ohjelman toteuttaminen edellyttäisi ohjelmaluonnoksen mukaan noin miljoonan euron ja 18 htv:n vuosittaista panostusta keskitetyssä organisaatiossa ja paikallisissa ELY- ja ympäristökeskuksissa sekä pilaantuneiden alueiden kunnostamisen edistämiseen ja valtion jätehuoltotöihin käytet-

tävissä viime vuosina olleen noin 2-3 milj. euron määrärahan tason nostoa arviolta 6,5 milj. euroon vuodessa.

Luonnoksen perusteella jää siten vielä avoimeksi, mitkä ovat käytännön toteuttamisedellytykset ns. isännättömien kohteiden selvittämisen ja puhdistamisen rahoittamiseksi. Mikäli kysymys jää avoimeksi vielä ohjelma hyväksyttäessäkin, on puhdistamisen rahoittamisen ja priorisoinnin sekä kuntien näkökulmasta tunnistettavissa riski tilanteen muodostumisesta monessa isännättömässä kohteessa sellaiseksi, että kohteet tunnistetaan ja sen jälkeen edellä mainitun ympäristönsuojelulain 133§ 3. momentin nojalla kunta veloitetaan kunnostamaan kohde, vaikka se ei välttämättä olisi kunnan itse tekemän kohteiden priorisoinnin mukaisista. Tämä ei vastaisi myöskään ohjelman tavoitetta, jonka mukaan isännättömien kohteiden kunnostaminen rahoitetaan pääosin valtion varoilla. Edellä todetuista näkökohdista johtuen valtiovarainministeriö pitää tärkeänä, että ohjelma ja siinä esitetty toimintamalli hyväksytään vasta siinä vaiheessa, kun sen toteuttamisen edellyttämä rahoitus on sisällytetty julkisen talouden suunnitelmaan. Mikäli tarvittavia määrärahoja ohjelman toteuttamiseen luonnoksen hahmotellulla toimintamallilla ei ole mahdollista osoittaa, tulee ohjelmaluonnos päivittää vastaamaan käytävissä olevaa määrärahakehystä.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Osastopäällikkö,
ylijohtaja

Päivi Laajala

Tiedoksi

KAO / Saarinen, Jokinen
BO / Taro